

Marks Aurēlijs

Meditācijas. Pašam sev

Par Marku Aurēliju: **Marks Aurēlijs**, pilnajā vārdā **Marks Aurēlijs Antonīns Augusts** (dzimis 121. gadā Itālijas galvaspilsētā Romā – miris 180. gadā Vindobonā, mūsdienu Austrijas galvaspilsētā Vīnē) pazīstams kā pēdējais no tā sauktajiem “pieciem labajiem (Romas) imperatoriem”. Viņa valdīšanas laiks bija no 161. līdz 180. gadam. Pazīstams arī ar savu slaveno darbu “**Meditācijas**” par stoicisma filozofiju, turklāt Marks Aurēlijs ir simbolizējis Romas impērijas zelta laikmetu daudzām Rietumu paaudzēm. Paradoksāli, ka Marks Aurēlijs savā laikā bijis varenākais cilvēks, kuram bijusi piekļuve visiem pasaules labumiem, tomēr viņš ir spējis iedziļināties nopietnos filozofiskos jautājumos un spriest par tik intelektuālām tēmām.

No [Britannica \(Marcus Aurelius\)](#)

Marks Aurēlijs – visvarenā Romas imperatora “meditācijas” pilnīgai dzīvei un personības attīstībai

Ja atklāj un izlasi Marka Aurēlija “Meditācijas. Pašam sev”, tad visticamāk tavš pasaulīgais un personiskais skatījums viennozīmīgi tiks ietekmēts, līdzīgi kā tas bija man. Grāmatā izpētītā stoicisma filozofija mani galvenokārt saista un iedvesmo ar savu intelektuālo attieksmi pret apkārtējo pasaules kārtību, emociju un domu nozīmi, kā arī morāli un ētiku. Jāmin, ka grāmatā par atsevišķajām idejām tiek rakstīts atkārtoti un saistoši.

Mūžam dzīvojot un skolā mācoties, mana pasaules izpratne par dabas kārtību nebija tik konkrēti saprātīga un skaidri uztverama, kā uz to skatos tagad, iepazīnis Marka Aurēlija filozofiju. Runājot par apkārtējo pasauli, man kļuva skaidra vitāla atziņa – *“viss, ko tu redzi, drīz pārvērtīsies un vairs nebūs; pastāvīgi atceries, cik daudzām pārvērtībām tu pats jau esi bijis liecinieks. Pasaule ir pārmaiņa, dzīve – izprašana”*. Es uzskatu, ka apzinoties nemitīgās pārvērtības, kas raksturīgas veseluma dabai, ļauj mūsu eksistenci novērtēt, jo nekas nav mūžīgs, turklāt izprast pasaules būtību.

Īpašais skatījums par dabu un visumu ir apgaismojošs, bet Aurēlija mācības domu un izjūtu kontrolē man šķita kaut kas patiesi dievišķs. Grāmatā atklājas tādi skatījumi un domāšana, kas man ļāvuši dzīvot vēl pilnīgāk, kā jebkad būtu zinājis par iespējamu. Marka Aurēlija spriedumi par nāves nenovēršamību, prāta neaizskaramību, dabas likumiem, determinismu, visuma varenību, ticības spēku un daudzo lietu maznozīmību manu prātu pavēruši realitātei, kuru es vienmēr varu vērst sev par labu, un kuri eksplicējuši manu skaidrību gan par sevi, gan apkārtējo vidi un tās sakarībām.

Protams, ideālo prātu un pašapziņu arī veido morāle un ētika. Šī tēma man ir sevišķi tuva, jo, nesen izlasījis slavenā Fjodora Dostojevskā grāmatu “Brāļi Karamazovi”, jau biju spējīgs vilkt paralēles un observēt sakarības. Cieņa un taisnīgas, nesavtīgas darbības jau ir mani dzīves vadmotīvi, taču “Meditācijas” man īpaši saistījās ar psiholoģiju un dogmām, kas raksturīgas saskarsmei ar citiem cilvēkiem un sakarībām sabiedrībā. Pāris galvenie principi, ko Aurēlijs šajā sakarā izceļ, ir savstarpējā cieņa un solidaritāte – mēs visi esam cilvēki un mums ir paredzēts kopējiem spēkiem sasniegt rezultātus. Pie tam ir svarīgi nekad neaizmirst galveno – mēs visi drīz vien mirsim, tad kam gan derīgs naidš, ļaunprātība vai citu nelietderīgie, nicinošie viedokļi?

Tas, ko šis varenais imperators ir spējis domāt un piekopt divtūkstoš gadu atpakaļ, nūdien izbrīna. Varu droši teikt, ka viņa mācības mani ir pilnveidojušas un sagatavojušas jebkādiem turpmākiem pārbaudījumiem un likstām, ko liktenis ir sagatavojis. Jāpiebilst, ka šī grāmata nav vienreizēja lasāmviela, bet gan kā rokasgrāmata, kas vairāk vai mazāk var noderēt jebkuram un kas ir paskaidrojošs, prāta apgaismojošs materiāls, lai izprastu lietu būtību un nozīmi.